

Ціна: 30 центів.

СОНЯШНИК

A decorative title 'СОНЯШНИК' (Sunflower) in a bold, red, sans-serif font. The letters are integrated with a large, stylized sunflower illustration. Above the sunflower are two pairs of stylized birds perched on branches. Below the sunflower are decorative, flowing lines.

РІК I

СІЧЕНЬ — 1956 — JANUARY

Ч. 1

На нашому фоті: група учнів української школи у Льєжі (Бельгія). Школа існує вже два роки. Тепер у ній 24 учні. Вчителює в ній досвідчена вчителька М. Проскурня. Голова батьківського комітету — В. Кирейко.

ЩО БУДЕ В „СОНЯШНИКУ”?

Ваш, діти, журнал „Соняшник” видається для всіх українських дітей поза Україною. У ньому друкуватимуться твори для менших і більших дітей. Тут ви читатимете вірші, оповідання і нариси про Україну та наш народ, про українські міста, ріки, моря, про наші степи та гори.

Тут ви матимете також оповідання з нашої історії, про нашу церкву та віру, про наші свята. Будуть також оповідання і про наших великих людей.

У журналі буде багато малюнків та фот. У кожному числі будуть фота українських дітей в українських школах по всьому світі.

Журнал „Соняшник” помагатиме вам пізнати й любити нашу Україну.

Ваш редактор

Петро Волиняк

Щедрівка

Ой сів Христос та вечеряти, —
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

Прийшла до Нього та Божая Мати,
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

Оддай, Сину, райськії ключі,
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

Одімкнути рай і пекло,
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

Випустити грішнії душі,
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

Тільки не випустить однієї душі,
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

Що отця й матір та налаяла,
Щедрий вечір!
Добрий вечір!

Не налаяла, а подумала,
Щедрий вечір!
Добрий вечір!
Добрим людям на здоровля!

Зима в Україні. Малюнок В. Русальського.

ЗИМА

Встав із ліжечка Борис,
До вікна — аж біло скрізь.
Щось летить, неначе цвіт
Засипає цілий світ.

„Мамо, — закричав Борис, —
— У віконце подивись!
Ні дороги, ні стежок!”
Мама каже: „Це сніжок.

Осінь зникла і нема,
Це до нас прийшла зима.
Так багато білих хвиль,
Бо була тут заметіль.”

„Мамо, мамо, подивись!
З чорного став білим ліс.
На шибках покреслив хтось.”
Мама каже: „Це — мороз.”

Віра Ворскло

КОЛЯДА В ДІДА МИКОЛИ

Іван Боднарчук

Діти вважали зробити дідові Миколі несподіванку — у Святвечір відвідати його з Святою Вечерю.

Дід Микола живе на горбі, під ліском у тесаній колибі. Живе він там самотно. Жінка його давно померла, а по трьох дорослих синах осталися тільки недільні крисані та різьблені топірці на сволоку.

Пішли сини в Українську Повстанчу Армію, і впали в боях на горі Грегит. Усі про це знають. А коли питати Миколу про них, то він усе каже, що вони літують і зимують на полонині.

Немає в нього своїх онуків, то він чужими тішиться.

Заманює дітей у свою пасіку, частує їх медом, бавить їх цікавими оповіданнями. Усі діти в селі, наче його внуки, а він усім дітям — рідний дідусь.

Галина, Андрійко та Юрась давно готувались до цього дня. Вони вивчали коляду, а сьогодні нетерпеливо виглядали появи першої зірки. Коли ж оце покликкала їх мати в хату і сказала:

— Добре, дітки, понести дідові Святу Вечерю. Але до діда дорога неблизька. А тепер її ще й снігом засипало. А що як вас підслідять? Знаєте ж, що влада не дозволяє нам Різдва святкувати. А я бачила, як сьогодні підвечір багато військових підвід у ліс по дрова поїхало. От і піймають вас червоноармійці, то клопоту й не оберешся.

Діти зпротивилися:

— До діда Миколи протоптана стежка. Повз його хату люди в ліс ходять. І до нього ж заходять. А ми підемо Заріччям і відразу стежкою на горб. Не підемо дорогою, то ніхто нас і не побачить.

— А як і побачить, — говорив Юрась, — то ми не скажемо чії ми. От вам нічого й не буде!

Мати задумалась. Може й справді? Цілу пилипівку діти вчилися колядувати. Так ждали цього дня! У діда ж затишно, де ж вони потішаться, як не в нього?

Вітри стежку снігом занесли. Діти навпростець до горба прямували. Просто на світло, що било з дідових вікон. Галинка — найстарша, то вона, з вечерею в руках, робить перший прослідок. За нею ступає Андрій, а позаду малий Юрась.

Гарно дивитись з горба на зоряне небо та на мерехтливі вогники в селі. Світло з хат і зоряне небо в далині сходяться. Дітям здається, що їх шлях іде через небо і землю.

Тихо. Десь лише в другому кінці села глухо, мов за багатьма стінами, чути коляди. Діти домовлялись, якої колядуватимуть, хто віншуватиме, а Юрася ще й сміх якийсь напав. Уже перелізли через воріння, уже близько й оборога, а він розреготався, що й не спинити.

— Юрку, залиши своє хіхотіння, ато зараз додому поверну. Ти ще мені й під вікнами розрегочешся, а тоді, замість зробити дідові приемність, образимо.

— Я вже не буду, — проситься Юрась, а сміх так і душить у собі.

Прийшли діти під дідову хату. Підступили під вікна і зразу споважніли, наче поріг Божий переступили.

Легко відкашлялись і почали:

На небі зірка ясно засяла
І любим світлом сіяє,
Хвиля спасення нам завітала.
Бо Господь того бажає,
Щоб землю з небом в одно злучити,
Христос родився, славіте!

Виколядували всеньку. Приступили до порога, змовкли, прислухуються. Зарипіли двері. На порозі став дід Микола. Діти віншували дідові, а дід з радости пригортав їх до себе, запрошував у хату.

Переступили діти поріг та й стали, мов укопані, — серед хати стояв червоноармієць. З переляку й не привітались навіть.

— Ох і попались! А що ж тепер буде? — думали.

А він підступив, узяв Юрася за плечі і підняв його аж до стелі.

— Ох ви, милі мої звістунчики! А я б і не знав, що сьогодні Святвечір. Гарно колядуєте! Заколядуйте й мені.

Страх у дітей раптом зник. Вони весело переглянулись: а якої ж би то? І почали:

Діва Марія церкву строїла, радуйся...

Колядували діти, червоноармієць підтягав, а ще й дід зі своїм баском прилучився... А знадвору до них долучилась свіжа коляда, нові колядники вступили в хату з вечерою І так кількома нападами, аж поки й хату виповнили.

3

Пізно розходились діти додому. Ішли споважніли, вдоволені та втішені.

— Галино! — Щебетав Юрась. — А цей червоноармієць, що підняв мене на руках аж під стелю, зовсім не такий як ті інші. Я бачив у нього за коміром хрестика.

— Авжеж, що не такий! — відповіла Галина. — Він же в Бога вірить, а ті не вірять. Бачив, як він колядував з нами? Дід казали, що він дуже журився, що на Різдво не був з своїми дітьми, а мусів по дрова їхати.

— А може то він він і санки навмисне поламав, щоб до діда заїхати на Святвечір? — не вгавав Юрко.

Але Галина на це нічого не відповіла: вони вже підходили до своєї хати.

Гриць БОЙКО

ХЛОПЧИК ОХ

Ілюстрації — К. Мілонадіс.

Познайомтесь: хлопчик Ох —
Охає за десятьох!

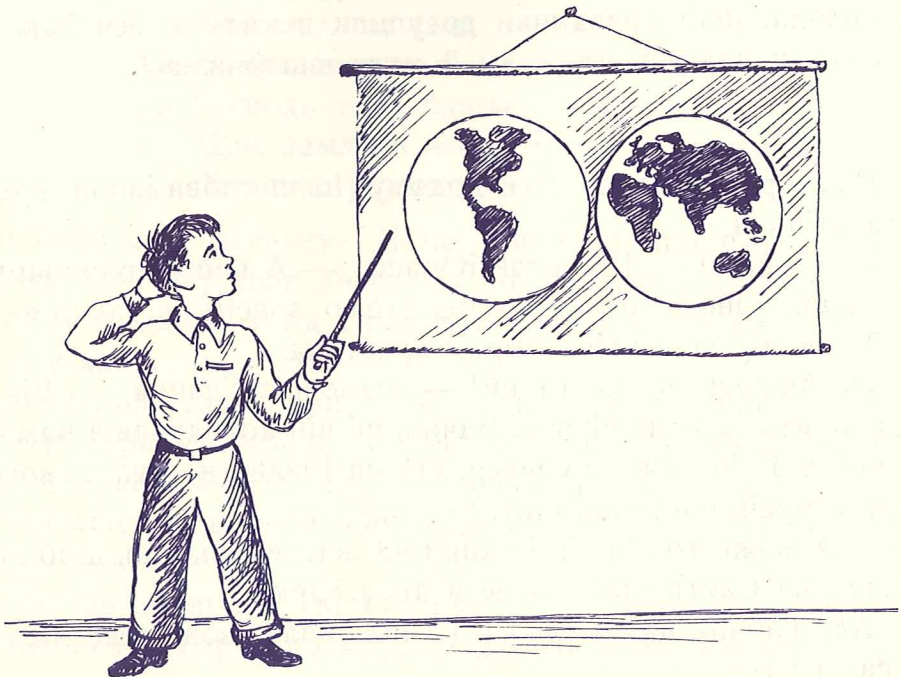
Ранок стеле світлу путь,
Школяри до школи йдуть.
Тільки Ох прилип до ліжка:
— Ох полежу ще хоч трішки!..

Ох рішати став задачу
І над нею ледь не плаче:

— Ох! Задача нелегка,
Краще я сплишу в дружка!

Ось указку Ох тримає —

Хлопець Африку шукає:
— Ох! Куди це з карти зник
Всім відомий материк?..

Ох заглянув у шпаргалку,
Та шпаргалку-виручалку
В нього вчитель відбрав.
— Ох! Навіщо підглядав?..

Для Максима, Юрка, Слави —

Для усіх урок цікавий.

Ох зіває в кулачок:

— Ох! Як довго йде урок!..

*лекція усею урочка
ох в кулак собі зіває
лекція би була.*

Триста кроків до кіно,
Пішки був би там давно,
Та стоїть Ох і чекає:
— Ох! Трамвая щось немає!..

Мати страву варить сину,
До обіду — півгодини.
Ох за нею ходить вслід:
— Ох! Коли вже той обід?..

Мчить на санках із гори
Цілий потяг дівчорі.
Тільки Оха там нема:
— Ох! Мороз мене пройма!..

Одягли ми ковзани,
І в усіх біжать вони.
Ох, мов козлик на льоду:
— Ох! Боюся!.. Упаду!..

Ми комедію дивились,
Ми сміялись — аж втомились.
Тільки Ох один бубнів:
— Ох! Я спати захотів!..

Всі ми раді і веселі,
Ми прийшли на каруселі.
Тільки Ох своє співа:
— Ох! Обертом голова!..

Ось побрали ми лопати
І пішли город копати.
Тільки Ох у стороні:
— Ох! Копати? Це вже ні!..

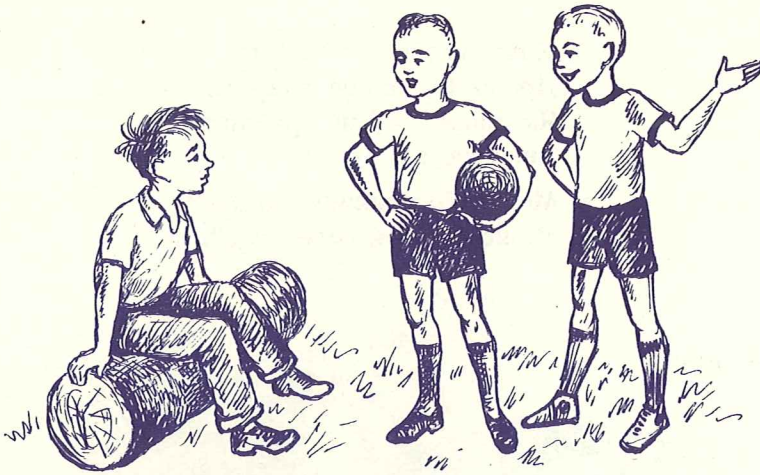

Дощ весняний сіє з неба,
Обійти калюжу треба.
Ох спинивсь і дожида:
— Ох! Хай висохне вода!..

Треба Оху м'яч підняти
Там, де гуси й гусенята.
Ох спинився і гука:
— Ох! Боюся гусака!..

І Андрійко і Микола
Кличуть Оха грати в футбол.
Ох із місця анітрішки:
— Ох! Болять у мене ніжки!..

Коло річки Ох ходив,
Черевички забруднив.
— Ох! Це ж треба чистить їх?
Краще я піду в брудних!..

У вікно влетіла муха,
Й сіла Охові на вухо.
Ох руки не підійма:
— Ох! Нехай злетить сама!..

Ми шукаєм в лісі квіти,
Щоб колекцію зробити.
Ох забрався під ялину:
— Ох! Навіщо гнути спину?..

Сонце гріє гаряче,
Сонце гріє — аж пече.
Тільки Оху це байдуже:
— Ох! Вода холодна дуже!..

Ми над річкою утрьох,
Вудку взяв і хлопчик Ох.
Та заснув там: люлі-люлі!
Ловись, рибко, із каструлі!

Коло вогнища хлоп'ята,
Дрова Ох пішов збирати.
Як пішов — і не прийшов:
Ані Оха, ані дров!

Може він прийшов до нас?
Може Ох той серед вас?..

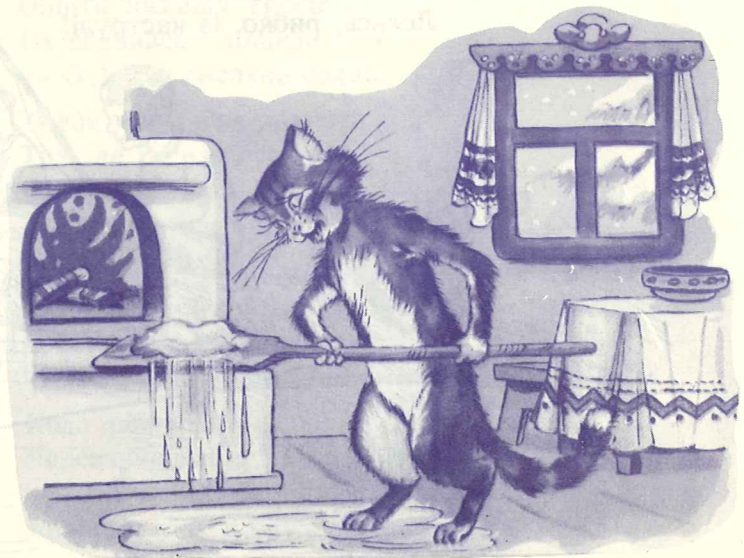
П. ВОРОНЬКО

Малюнки В. ГЛИВЕНКА

Дід Мороз несе мішок —
В ньому теплий козушок.
Ой ти, діду-діусю,
Зігрій нашу Ганнусю!
Розв'яжи мерщій мішок,
Дай Ганнусі козушок,
Надінь валянки на ніжки.
Хай вона пограє в сніжки!

Падав сніг на поріг,
Кіт-зліпив собі пиріг.
Поки смажив, поки пік,
А пиріг водою стік.
Кіт не знав, що на пиріг
Треба тісто, а не сніг.

Оксана ІВАНЕНКО

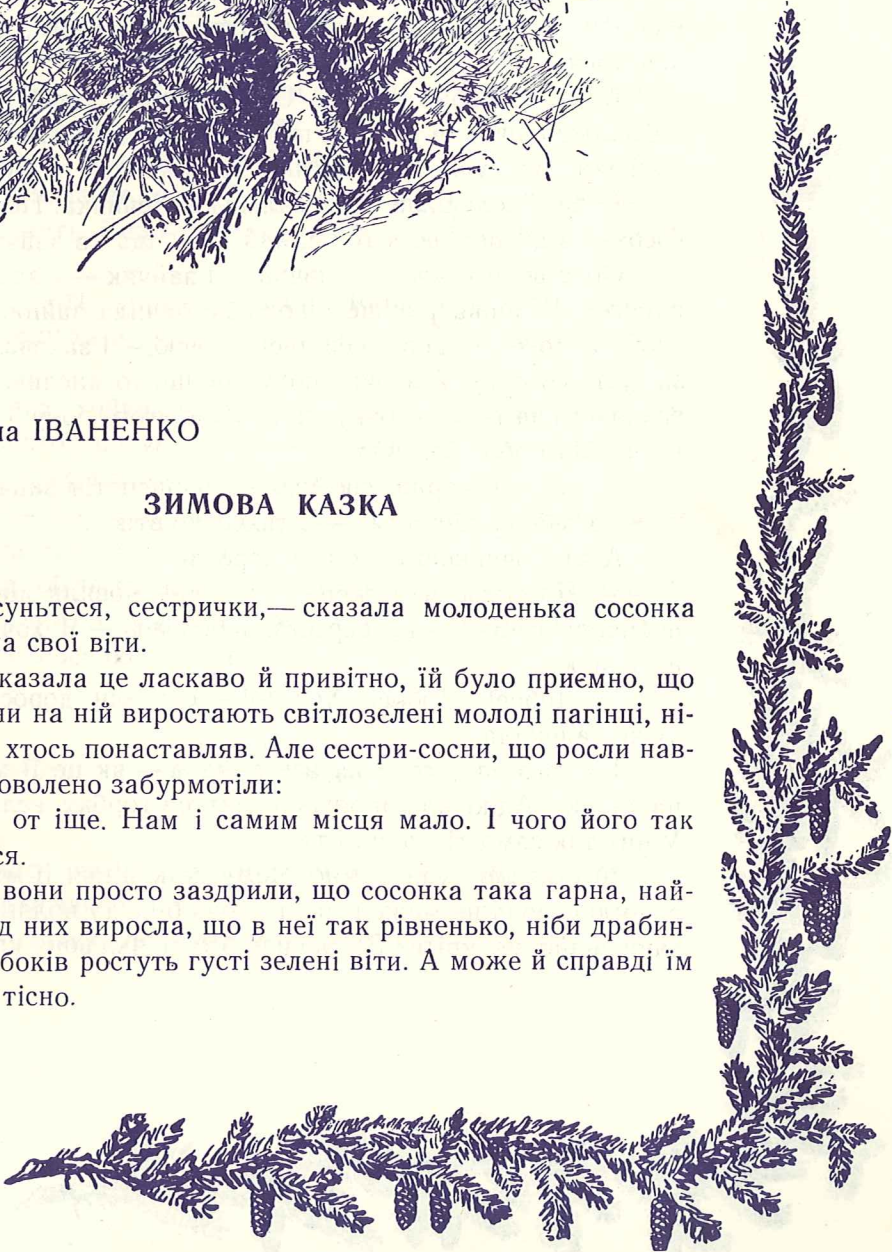
ЗИМОВА КАЗКА

— Посуньтеся, сестрички,— сказала молоденька сосонка і розправила свої віти.

Вона сказала це ласкаво й привітно, їй було приємно, що кожної весни на ній виростають світлозелені молоді пагініці, ніби свічечок хтось понаставляв. Але сестри-сосни, що росли навколо, незадоволено забурмотіли:

— Ну, от іще. Нам і самим місця мало. І чого його так розростатися.

Може, вони просто заздрили, що сосонка така гарна, найкраща серед них виросла, що в неї так рівненько, ніби драбинкою, з усіх боків ростуть густі зелені віти. А може й справді їм було надто тісно.

— Кра! Кра! — закричала ворона.— Чого ви сваритесь? Однак у вас у всіх посохнуть віти, і ви залишитесь з голими стовбурами. Подивіться на своїх бабусь!

Старі сосни стояли з високими-високими, але голими стовбурами, і лише десь там угорі зеленіли їхні волохаті голови.

Та ворона, хоч і довго жила й багато бачила, завжди крикала щось неприємне. Її не хотілося слухати. Хай собі сідає на тих високих соснах, а сосонці приємніше було, коли до неї прилітали маленькі червоні пташки і співали їй веселі пісні про те, яка вона красуня і як вони люблять її густі віти, де можна заховатися.

А ще її любив зайчик. Отой веселий сірий пустун-заєць, що завжди шкодив у лісі, а потім прибігав ховатися до неї. Він, навпаки, був дуже задоволений, що вона так розросталася.

А ще її полюбила одна маленька дівчинка. Познайомилася сосонка з дівчинкою в той самий день, що і з зайчиком.

Обоє вони гуляли — дівчинка і зайчик — і злякалися одне одного. Дівчинка раніше ніколи не бачила зайця. Вона подумала: а може, то вовк женеться за нею, — і заховалася мершій за густу сосонку. А зайчик подумав, що то мисливець іде, і теж заховався за ту ж сосонку, тільки з другого боку. Сосонка обох їх бачила і обох заховала.

— Яка ти гарна, сосонко! — прошепотів зайчик.— Я завжди до тебе прибігатиму.— І тихенько втік.

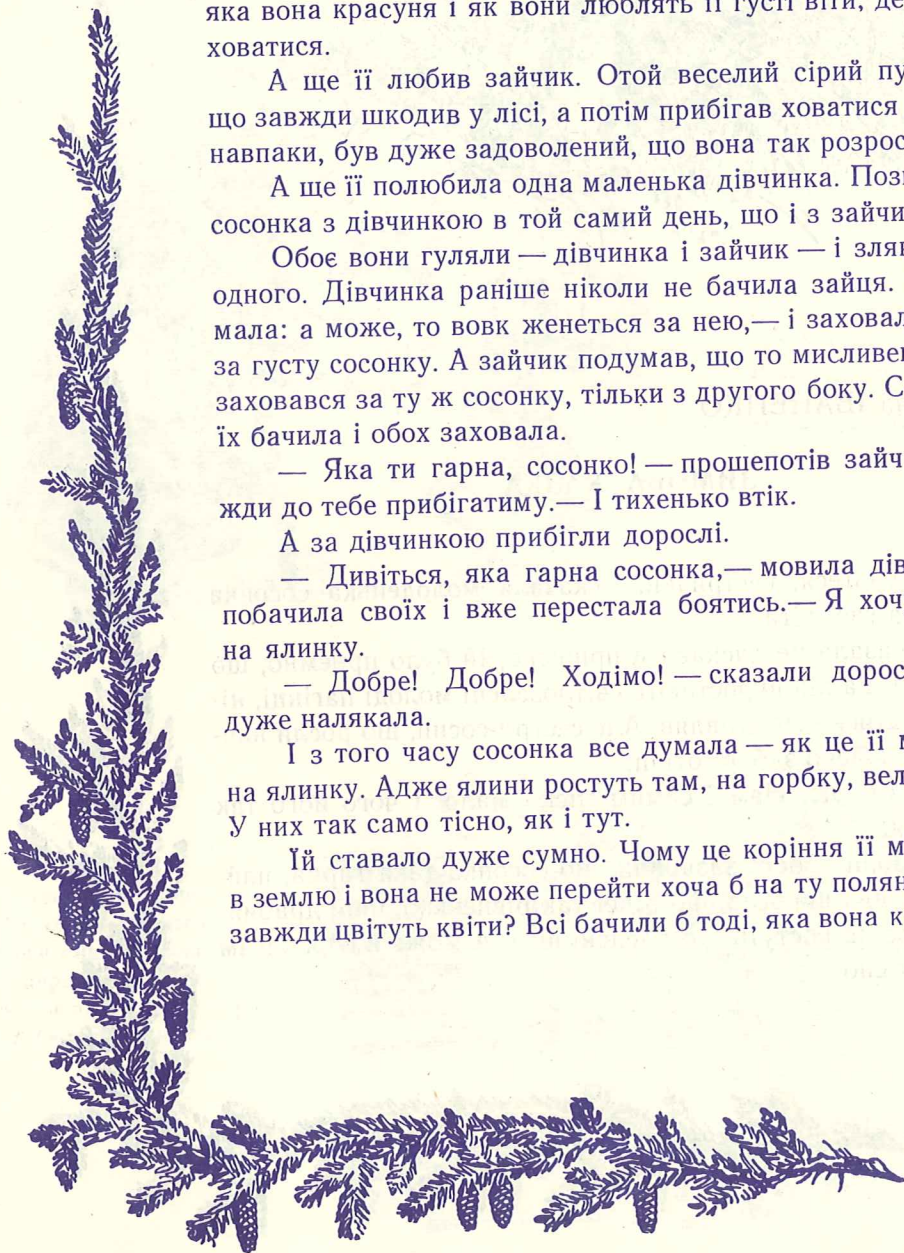
А за дівчинкою прибігли дорослі.

— Дивіться, яка гарна сосонка,— мовила дівчинка, коли побачила своїх і вже перестала боятись.— Я хочу її до себе на ялинку.

— Добре! Добре! Ходімо! — сказали дорослі.— Ти нас дуже налякала.

І з того часу сосонка все думала — як це її можна взяти на ялинку. Адже ялини ростуть там, на горбку, великою купою. У них так само тісно, як і тут.

Їй ставало дуже сумно. Чому це коріння її міцно вгрузло в землю і вона не може перейти хоча б на ту полянку, де влітку завжди цвітуть квіти? Всі бачили б тоді, яка вона красуня. Вона

заздрила пташкам, що можуть літати, де хочуть, і бачать стільки цікавого. Вона заздрила зайчикові, що стрибав по всьому лісі.

«Марно загине моя краса», думала сосонка.

А тут ще ворона крякала:

— Замерзнете. Померзнете. І ти, зайча, все бігаєш, все гаєш, про зиму не дбаєш. Кра! Кра! Краще вже, як я: влітку — на дачі, взимку — у місті.

І от усі ворони відлетіли. Листя з дерев давно вже опало і розвіялося вітром. Тільки сосни та ялини стояли зелені. Їхні голочки не боялися морозів.

«Убере мене сніжок,— думала сосонка,— буду я ще краща. Тільки хто мене побачить? Знову пташки та зайчик хвалитимуть мене. Але ж це я чула вже багато разів».

Зайчик теж чекав снігу. Прокидається він якось, а на ньому щось біле лежить. Зажмурився зайчик, а воно, біле, падає та й падає.

«Оце і є сніг! — подумав він.— Добре було б ще поспати, але треба пошукати чогось на сніданок». І він виліз із своєї ямки.

Гасав, гасав зайчик по лісі, крім одного корінця, нічого не знайшов і раптом почув, що за ним хтось женеться. Оглянувся зайчик, а на снігу від його лапок сліди.

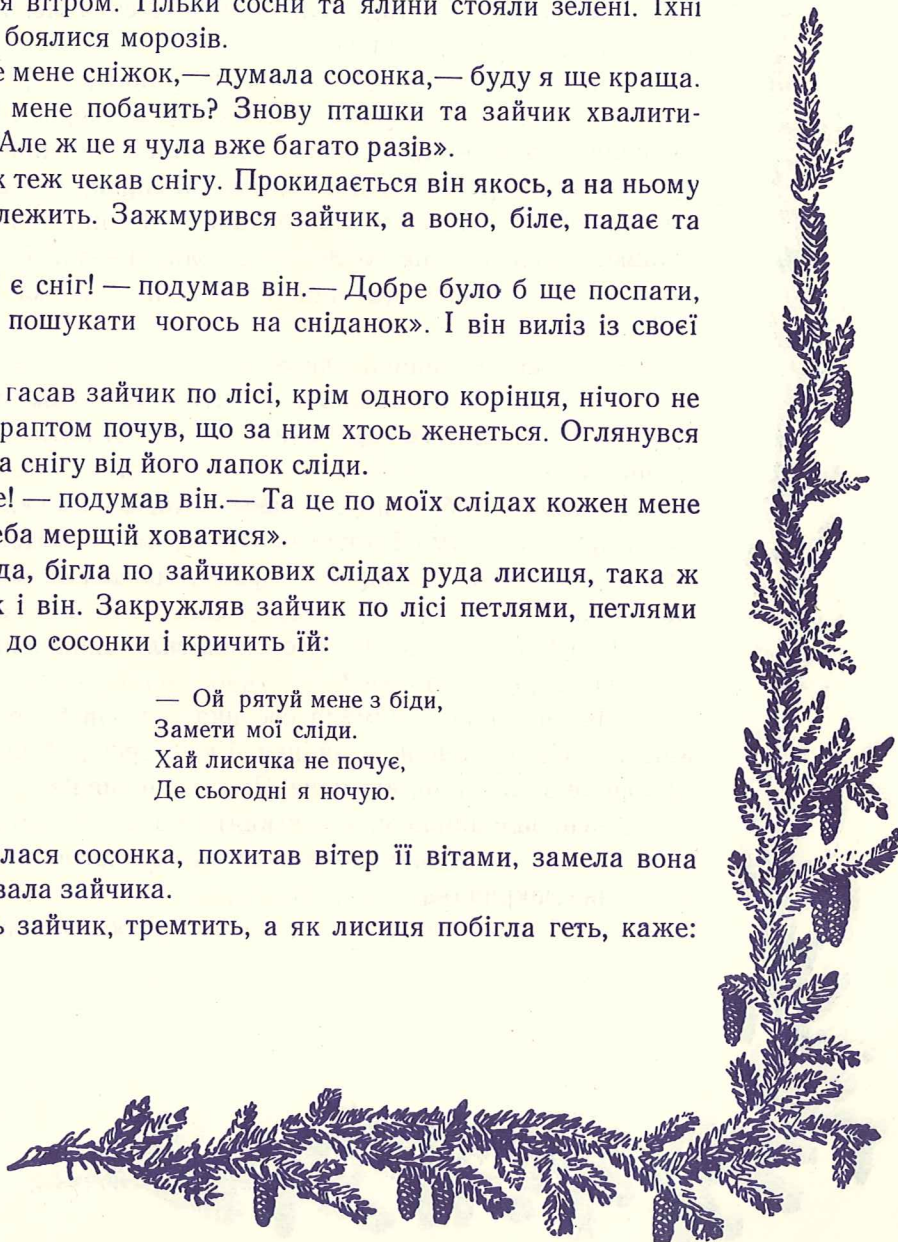
«Отаке! — подумав він.— Та це по моїх слідах кожен мене знайде. Треба мершій ховатися».

І правда, бігла по зайчикових слідах руда лисиця, така ж голодна, як і він. Закружляв зайчик по лісі петлями, петлями та швидше до сосонки і кричить їй:

— Ой рятуй мене з біди,
Замети мої сліди.
Хай лисичка не почує,
Де сьогодні я ночую.

Засміялася сосонка, похитав вітер її вітами, замела вона сліди, заховала зайчика.

Сидить зайчик, тремтить, а як лисиця побігла геть, каже:

— Мила сосонка! Ти найкраща з усіх у лісі.
Сосонка усміхнулася, а сестри ще дужче стіснили її віти.

— Посунься, сестрички,— просила вона.

Але вони заздрили їй і не давали місця.

Тут саме проходив дідусь, що доглядав цей ліс.

— Дуже їм тут тісно,— сказав він.— Ану, зрубаю я оцю молоденьку на ялинку внукам.

Червоні пташки жалібно защебетали, коли побачили, що їхню сосонку рубають, а зайчик був десь далеко і не бачив, а то б він, напевне, заплакав.

Уже три дні сосонка стояла в кімнаті, і три дні багато дорослих людей прикрашали її. Як це було приємно! Сосонка розкинула своє віття широко, як хотіла, і на кожній гілочці висіло безліч іграшок, блискучих, як зірки, що сяяли вночі над лісом, і веселих, як пташки. На ній і зараз сиділи пташки, тільки вони були якісь дивні— не співали і не розмовляли. Навіть не відповіли, коли сосонка спитала їх тихенько:

— Чи ви не з нашого лісу?

А ще сніг, який поклали на віти, був зовсім не холодний і не танув, і люди казали: «Дайте ще білої вати», і клали цей дивний сніг.

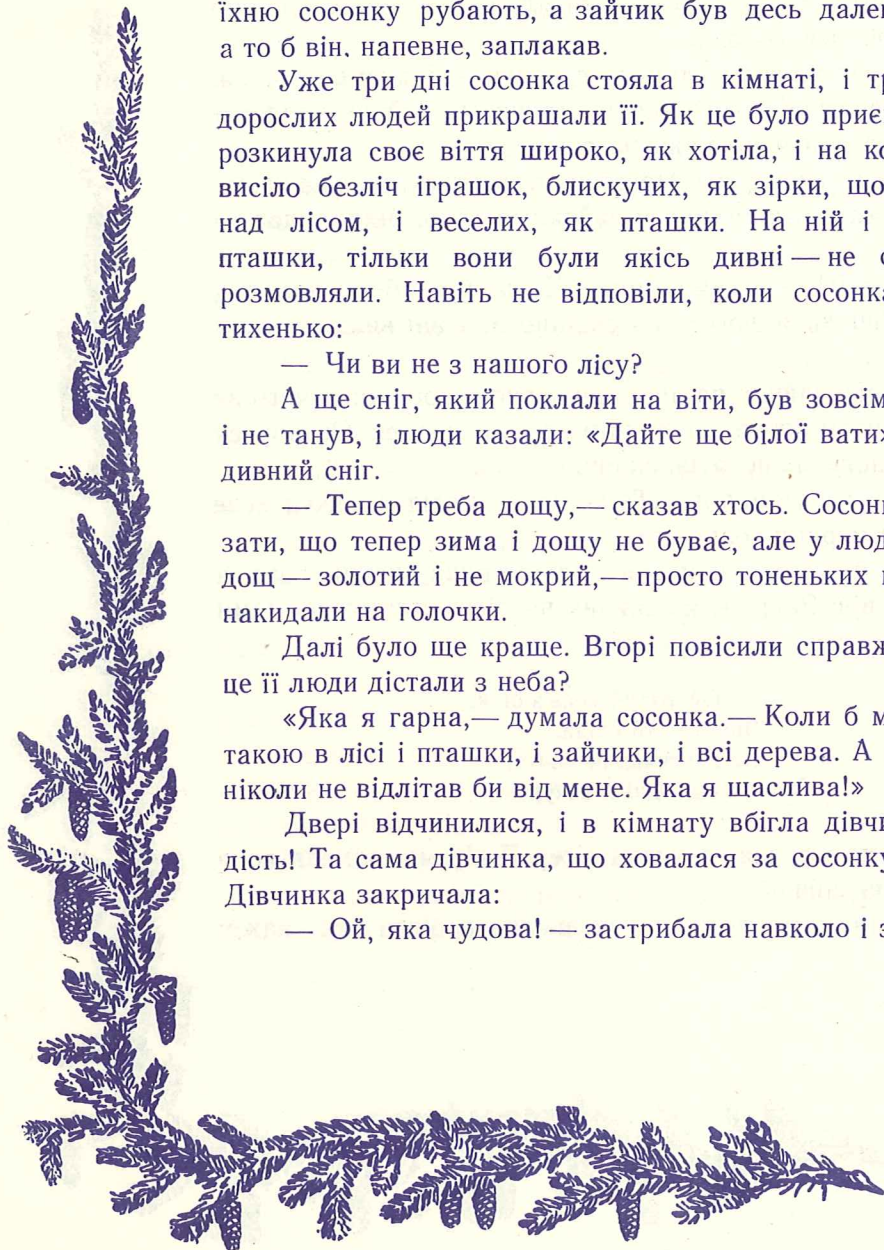
— Тепер треба дощу,— сказав хтось. Сосонка хотіла сказати, що тепер зима і дощу не буває, але у людей був інший дощ— золотий і не мокрий,— просто тоненьких павутинок понакидали на голочки.

Далі було ще краше. Вгорі повісили справжню зірку. Як це її люди дістали з неба?

«Яка я гарна,— думала сосонка.— Коли б мене побачили такою в лісі і пташки, і зайчики, і всі дерева. А вітер, мабуть, ніколи не відлітав би від мене. Яка я щаслива!»

Двері відчинилися, і в кімнату вбігла дівчинка. Яка радість! Та сама дівчинка, що ховалася за сосонку від зайчика. Дівчинка закричала:

— Ой, яка чудова! — застрибала навколо і заспівала:

— Я покличу всіх дівчаток,
Всіх дівчаток і хлоп'яток.
Будем гратися, співати,
Круг ялинки танцювати.

— Я сосна, а не ялинка,— хотіла сказати сосонка і пояснити, що вона краща й густіша за ялинку, а голочки і в неї такі ж самі, навіть довші. Але не встигла, бо раптом засвітили на ній багато свічечок,— рожевих, червоних, жовтих, зелених,— і в кімнату вбігли діти. Вони взяли за руки, танцювали і співали:

— Ми зібралися на свято,
Всі дівчата і хлоп'ята,
І ялиночка прийшла,
Подарунки принесла.

Аж тут хтось постукав у двері і в кімнату ввійшов... Ой, сосонка відразу впізнала його — її лісовий дідусь з торбинкою в руках.

— Дід Мороз! Дід Мороз прийшов!— закричали діти, бо в нього була така ж довга біла борода, як і в діда Мороза під ялинкою.

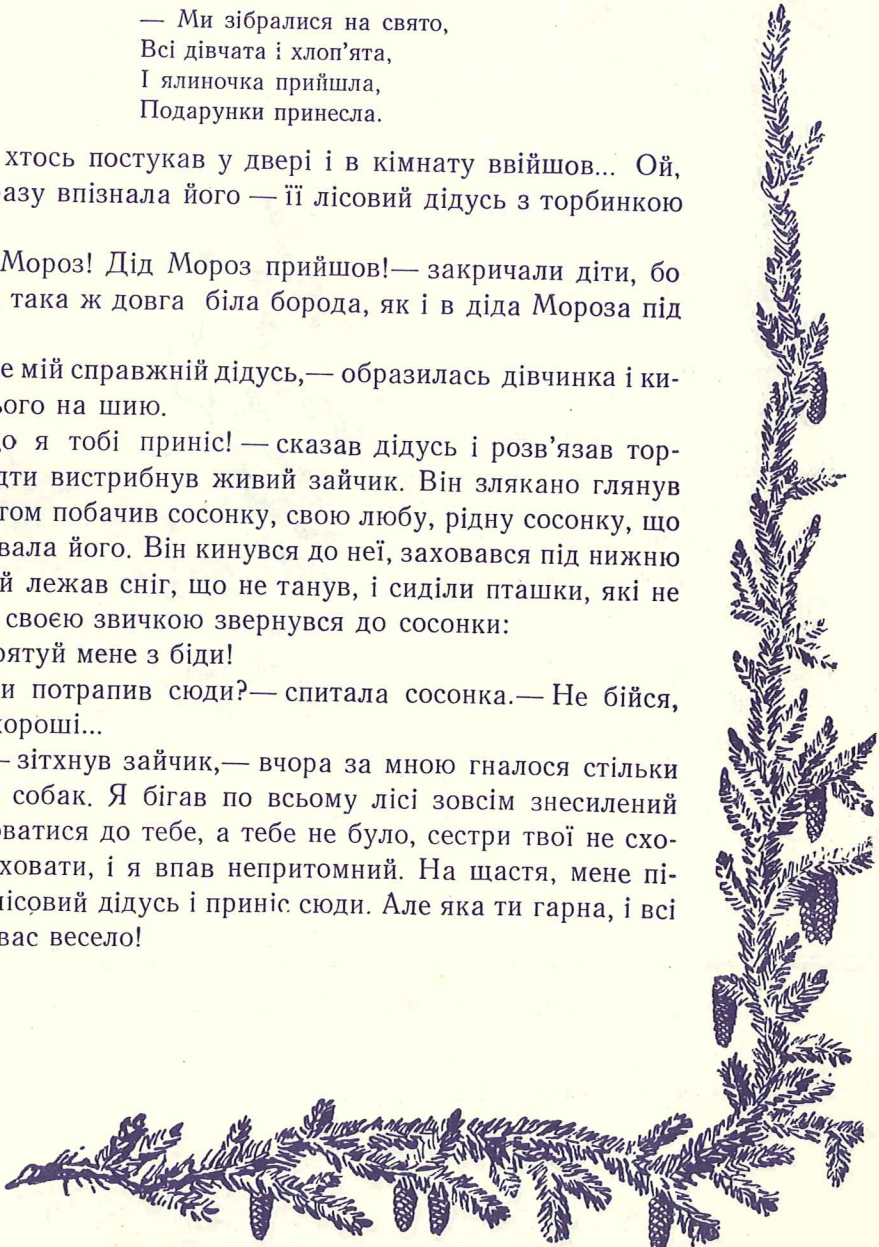
— Ні, це мій справжній дідусь,— образилась дівчинка і кинулась до нього на шию.

— А що я тобі приніс! — сказав дідусь і розв'язав торбинку, а звідти вистрибнув живий зайчик. Він злякано глянув на всіх і раптом побачив сосонку, свою любу, рідну сосонку, що завжди рятувала його. Він кинувся до неї, заховався під нижню гілку, на якій лежав сніг, що не танув, і сиділи пташки, які не співали, і за своєю звичкою звернувся до сосонки:

— Ой, рятуй мене з біди!

— Як ти потрапив сюди?— спитала сосонка.— Не бійся, тут усі такі хороші...

— Ох,— зітхнув зайчик,— вчора за мною гналося стільки мисливських собак. Я бігав по всьому лісі зовсім знесилений і прибіг заховатися до тебе, а тебе не було, сестри твої не схотіли мене заховати, і я впав непритомний. На щастя, мене підбрав наш лісовий дідусь і приніс сюди. Але яка ти гарна, і всі гарні, і як у вас весело!

Справді, було дуже весело, і всі діти годували зайчика пряниками й цукерками. А коли він схопив з гілки лялькову моркву і скривився, бо вона ж була лялькова, дівчинка принесла йому справжню моркву, і він весело захрумтів. Сосонка сміялася, зайчик сміявся, і всі діти сміялися.

Раптом сосонка і зайчик побачили, що за вікном на стовпі сидить стара ворона і крикає: кра, кра! Але на неї ніхто не звернув уваги, — навіщо крикати, коли всім весело!

ЮРАСЕВА ІГРАШКА

Киця спить на козушку,
пташенятко — на пушку,
сірий зайчик — на обніжку,
а Юрасик наш у ліжку.

Біля нього півник ліг,
чорні очі — сам, як сніг;
тільки півник спать не хоче:
не заплющуються очі.

БІЛОЧКА

Де ти, білочко, живеш?
Що ти, білочко, гризеш?
У зеленому ліску,
у дуплі, у соснячку
я гризу горішки
і гриби і шишки.
А в морози люті, злі
ти не мерзнеш у дуплі?

— Мене добре зігрів
моя шубка хутрова,
і тому зимові дні
мені зовсім не страшні.

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Передплата на рік: Канада — 3.00 дол., США — 3.50 дол.
Австралія й Англія — 30 шилінгів, інші країни — рівновартість
3.00 долярів.

Передплату і все листування слати на адресу:

**“NOWI DNI”, Box 452, Term. “A”
Toronto, Ont., Canada.**

Малюнок М. НЕСТЕРЕНКА